

ÂLİ BEY VE ÇINGIRAK

METİN AND

Tanzimat'ın ileri gelen yazarlarından olan Âli Bey'in, tiyatroyla da yakından bir ilişkisi olmuştur. Kendisi Güllü Agob'un Osmanlı Tiyatrosu'na yardımcı olan Müzaheret Komitesi'nde çalıştığı, Ermeni oyuncuların bozuk telâffuzlarını düzelttiği gibi, ayrıca Trabzon'da Valiliği sırasında bu kent halkının tiyatro'yu tanınması için çalışmaları da olmuştur. Âli Bey'in telif, çeviri, uyarlamaları da vardır. Bunların en tanınmış Moliere'in *Les Fourberies de Scapin*'den yaptığı *Ayyar Hamza* adlı uyarlamasıdır. Gene Moliere'in *George Dandin* adlı komedyasını önce *Tosun Ağa* adıyla uyarlamış fakat Güllü Agob başkalarının eserlerine sahip çıktığı gibi bunun da adını *Memiş Ağa*'ya değiştirerek öyle duyurmuştur. Nitekim *Hayal* gazetesinin 20 Temmuz 1290 tarih ve 87. sayısında şu satırları buluyoruz:» Memiş Ağa namında olan komedyada Ayyar Hamza oyunun muharriri saadetli Âli Beyefendinin Tosun Ağa namile Moliere'den tercüme ettiğini her dakika isbata hazırız. Tosun ismini muharraran kendince bazı mütalaaya mebni Güllü Agob Memiş Ağa'ya tahvil etmiştir.”

Üç basılı oyunun *Geveze Berber*, *Misafiri İstiskal* ve *Kokona Yatıyor*'u yazarın kendi eserleri olduğu ileri sürülmüştür. Ancak *Kokona Yatıyor* veya *Madam Uykuda* adlarıyla duyurulan oyunun araştırmamız sonunda Eugène Grangé ile Victor Bernard'ın *Madame est couchée* adlı komedyasından uyarlandığını ortaya çıkardık. Öteki iki oyunun da böyle birer uyarlama olup olmadığını araştırmaktayız. Bir baskısının sonunda *Abdi Ağa* adıyla bir perdelik komedyası olduğu duyurulmuştur. Ancak gerek *Misafiri İstiskal*, gerek aşağıda metnini verdiğimiz *Çingirak*'da baş kişilerin Abdi Ağa olduğu düşünülürse belki de bu oyunlardan birisidir. Âli Bey'in bir *Letâfet* adlı bir müzikli oyunu vardır. Bunun bestecisi Safvet Atabinen'dir.¹ Ayrıca Edmond Gondinet'nin *Gavault Minard et Cie* adlı güldürüsünü *Gavault Minard*

1 bkz. Gültekin Oransay, *Batı tekniğiyle yazan 60 Türk bağdar*, Ankara 1965, s. 12

ve *Şürekâsı* adıyla çevirmiş, eser Trabzon'da 1307 de basıldığı gibi ayrıca Osmanlı Tiyatrosunda 1292 de oynanmıştır.

Yazarın bir de *Çingirak* adlı bir kısa bir komedyası olduğu ileri sürülmüşse de bunun metni bir türlü bulunamamıştı. Şimdi elimizdeki *Çingirak* metni² bu bakımdan çok önemlidir, çünkü bu oyunu çeşitli dönemlerde, çeşitli topluluklar değişik adlarla oynamıştır. İşte bunlardan örnekler: *Çingirak* (1292 de Osmanlı Tiyatrosu duyurusu), *Çalma Kapiyi Çalarlar Kapiyi* (1291 Osmanlı Tiyatrosu duyurusu), 1911 de *Çingirak* 1 perde (Kel Hasan duyurusu), 1912 de *Çingirak* 2 perde (Millî Osmanlı Tiyatrosu duyurusu), 1918 *Çingirak yahut iki odalar esrarı* (Naşit Topluluğu duyurusu). Ayrıca bir de 1912'de Minakyan-Benliyan topluluğu üç perdelik *Gizli Odalar* adlı bir oyunu duyurmuşlardır. Bundan başka Benliyan operet topluluğu 22 aralık 1915 de bir Fransızca duyuruda iki perdelik *Chambres Separées* adlı bir oyun oynadıklarını öğreniyoruz.

Buraya alınan metnin dili bakımından Âli Beyin uslûbundan değişik olduğu anlaşılıyor. Ayrıca metinde telefonun geçmesi, telefonun ilk kullanılışının 1876 da yani oyunun ilk duyurulduğu tarihlere rastlaması, bu yazma metnin tiyatro toplulukları elinde kopya edile edile değiştiği sanısını uyandırıyor. Zaten kitaplığımızda bulunan gerek *Geveze Berber*, gerek *Madam Uykuda* veya *Kokona Yatıyor*'un yazma metinleri de bu oyunların baskı metinlerine göre farklar göstermektedir. Ayrıca oyunun havası ve uslubu, bize iyi uyarlanmış olmasına rağmen, yabancı bir oyundan yararlandığı sanısını uyandırıyor. Araştırmamıza rağmen henüz böyle bir oyun bulamadık. Yalnız şimdilik metnini göremediğimiz Xavier Boniface'ın 1 perdelik *Les Cabinets Particuliers* adlı vodvili üzerinde durmaktayız, ilerde her iki metin karşılaştırılabilirse kesin bir sonucu ancak o azaman varılabilecektir.

ÇİNGİRAK yahut GİZLİ ODALAR yahut ÇALMA KAPIYI ÇALARLAR KAPIYI

Komedi 2 perde

EŞHAS

Faik Bey: Zengin bir zat

Şahin Bey: Diğer zengin bir delikanlı

Abdi Ağa: Faik'in uşağı

² 1969 yazında İstanbul'da sayın Raif Oğan'ın kitaplığında çalışırken elimize geçen bu yazma metni incelemek ve yayınlamak üzere bize veren Sayın Raif Oğan'a buradan teşekkür ederiz.

Sadık: Diğer uşağı

Naciye Hanım: Faik Bey'in zevcesi

Şahende Hanım: Şahin Beyin zevcesi

Gülfişan: Faik Bey'in hizmetçisi

Birinci Perde

Sahne: Kamera. İki tarafta kapılar, masa, sandalyalar,

Birinci meclis

Faik, (sonra) Gülfişan, Sadık

FAİK: Oh ne güzel bir fırsat zevcem Naciye hanımı evden savmaya çare buldum. İnsan sevmediği bir kadınla yarım saat bile bir arada bulunmasını istemiyor. Üç gündür valdeme gideceğim diye başımın etini yiyordu. Hele def olup gitti. Benim de isdediğim bu nimetti. Ah gel keyfim gel. Evet arzuma muvaffak olacağıma emimim. Geçen sene Bursa'ya tebdil-i hava etmek üzere gitmiştik. Orada bulunan Şahin Bey namında bir zata misafir olmuştum. Allah için familyası Şahende hanım sevmeye lâıyk kadın mı kadın. Şimdi İstanbul'a gelmişler. Geçen gün karşıda rast geldim. Eve davet ettim. Geleceğini vaad etmişti. Bende bizim Abdi ağayı gönderdim fakat o da bir haber getirmede. Hazır hanım evde yokken Şahende gelecek olursa, ah benim için ne bahtiyarlık. Lâkin evde iki engel daha var. Onları nasıl savmalı.

İkinci meclis.

Faik, Gülfişan, Sadık.

FAİK: Sadık, Gülfişan!

SADIK: Efendim!

GÜLFİŞAN: Buyur!

FAİK: Buraya geliniz.

SADIK: Geldik efendim.

GÜLFİŞAN: Bizi mi çağırdınız beyfendi?

FAİK: Evet, neredesiniz?

GÜLFİŞAN: Sadık benim akide şekerimi aldı da yedi (*alık bir halde*)

SADIK: O da benim muşmula mı çalmış da yemiş (*abdal bir halde*)

FAİK: Alık herif, sen şöyle karşıma geç.

SADIK: Peki (*Karşısına geçer, Gülfişan da Sadık'ın yanına gider*)

FAİK: Gülfişan sen yerinde dur.

GÜLFİŞAN: Peki efendim (*Eski yerine kapının yanına gider. Sadık yanına gider*)

FAİK: (*Gülfişan'a*) Kız sen dışarı git.

GÜLFİŞAN: Çıkayım efendim (*Sadık'la beraber çıkarlar*)

FAİK: O ne, Sadık sen içeri gel.

SADIK: Geleyim efendim (*Gülfişan'la gelirler*)

FAİK: Gülfişan sen dışarı (*Beraber giderler*)

SADIK: Peki (*İkisi de giderler*)

FAİK: Bu ne hal, bunlar beni çıldırtacaklar. Sadık!

SADIK: (*Gülfişanla gelerek*) Efendim!

FAİK: Sersemler ne yapıyorsunuz? Ben Sadığa dışarı çık diyorum, ikiniz de beraber gidiyorsunuz.

SADIK: Efendim ben lokomotif, o da vagonum, ayrılamayız efendim.

FAİK: Utanmazlara bak (*Sadığın kulağını çeker*)

GÜLFİŞAN: Aman kulağım.

FAİK: Bak şu rezileye (*Gülfişan'ın kulağını çeker*)

SADIK: (*Kulağını tutarak*) Aman can kurtaran yok mu?

FAİK: Bu ne rezalet. Ben kızın kulağını çekiyorum sen bağıryorsun, senin kulağını çekiyorum Gülfişan bağıryor.

SADIK: Efendim vücudumuz telefon gibidir. Acıyı çabuk hissederiz de birbirimize yardım ederiz.

FAİK: Yok vücudunuzda ceryan-ı elektirikiye mi var?

SADIK: Evet efendim. Ciğerci Yani'nin Aleko ile kavgası var.

FAİK: Haydi gevezeliği bırakınız bakalım.

SADIK: Peki efendim siz bilirsiniz.

FAİK: Kız

GÜLFİŞAN: Efendim.

FAİK: Abdi ağa gelmedi mi?

GÜLFİŞAN: Gelmedi efendim.

FAİK: Nerede kaldı ya?

SADIK: Efendim elinde pulsuz bir mektup vardı. sabahleyin erkenden gitti.

FAİK: Sus sersem sen herşeye karışma.

GÜLFİŞAN: Beyefendi izin verirseniz Sadık ile beraber bugün Kağathaneye gezmeye gideceğiz.

FAİK: (*Kendi*) Bu iyi (*Aşikâr*) Peki Abdi Ağaya söyleyeyim de size yüz kuruş versin de gidiniz. Kız sen de Sadık'la beraber teyzen de akşama misafir kalırsınız yarın gelirsiniz.

SADIK: Haydi Gülfışan gidelim hazırlanalım.

GÜLFİŞAN: Teşekkür ederim beyefendi (*Giderler*)

Üçüncü Meclis

Faik sonra Abdi, *eski şalvarlı aşçı kıyafetinde*

FAİK: Ey bu işte oldu. Budalaları da evden savdık. Lâkin Abdi nerede kaldı ya? Of acaba Şahende hanımı bulamadı mı?

ABDİ: (*Dışardan*) Beyefendi!

FAİK: Ha, Abdi geldi. Gel Abdi Ağa, gel buradayım.

ABDİ: (*Terini silerek gelir*) Ah beyefendi, sen de ne acayip adamsın yahu bir insanı bir yere gönderecekleri zaman adamakıllı tarif ederler.

FAİK: Ne oldu Abdiciğim, yoksa yanlış bir yere mi gittin, bulamadın mı?

ABDİ: Buldum. buldum amma buluncaya kadar başıma neler geldi.

FAİK: Geçmiş olsun ne oldu bakayım?

ABDİ: Müsaade edin de oturayım.

FAİK: Otur, Abdi Ağa otur.

ABDİ: Teşekkür ederim (*Oturur, ayağını diğer ayağının üzerine koyarken kundura ayağından çıkar, Faik'in yüzüne vurur*)

FAİK: Aman bu ne?

ABDİ: Kundura müsademesi, kaza. Kundura yolda fırladı, kusura bakma.

ABDİ: Sabahleyin mektubunuzu aldım kapıdan çıktım doğru Beyazıt'ten çarşıya tamam Bitpazarına vardım, baktım Çarşıkapısına zincir koymuşlar. Şaşırdım. Orada bir dükkâncıya sordum bu zincir nedir dedim. Adam da bana »hayvanlar girmesin diye koyarlar, sen girebilirsin.» dedi.

FAİK: Çarşı kapısından gir.

ABDİ: Dur keşki girmez olsaydım.

FAİK: Ey ne oldu?

ABDİ: Çarşının içi dışardan girince loş görünüyor. Kapının yanındaki fincancının kapısının işporta içinde fincanlar varmış. Haydi ben onların üzerine düşmiyeyim mi? Yahudi içerden fırladı, tutmasın diye bir kaçmaya başladım. Çarşı kalabalık. Çeşmenin yanından kaçayım derken haydi ben börekçinin tablasına, haydi börekler yere, Fincancı, börekçi arkam sıra, ben önde kaçarken iğneci düğmeci ihtiyarın üzerine, o altımda, ben üstünde, haydi o da arkam sıra, karşıma heykeller satan bir adam geldi, hemen ona çarptığım gibi, haydi heykeller parçalandı, haydi o da arkam sıra. Baktım başka çare kalmadı. Mahallebici dükkânına kendimi attım. Arkamdan fincancı, börekçi, iğneci, çarşının ahalisi hepsi dükkânın içine. Camekânın içinden dışarı kaçayım dedim, aşu-reyi atlardım, tavuk göğsü tabağında tutuldum.

FAİK: Eh, sonra..

ABDİ: Sonrası, bir bir kalabalık etrafımı aldı. O arada bir ihtiyar, adam yüzümü gözümü yalamaya başladı. Ne tatlı adam, biçareyi dövmeyin diye diye yalvarmaya başlamaz mı?

FAİK: Seni tanıyor mu?

ABDİ: Yooo

FAİK: Ya niye sana acıyor?

ABDİ: Mahallebicide aşure ile tavuk göğsüne düştüm ya, herif pis boğaz, aşure ile tavuk göğsünün hatırı için beni tesahûb ediyor.

FAİK: Eh sonra nasıl kurtuldun?

ABDİ: Mahallebici beni tanıdı, haniya biz Aksaray'da otururken, mahallebi aldığımız İsmail Ağa yok muydu, meğerse o adammış. Hemen »durunuz ben bu adamı tanıyorum, cümlelizin ziyanını ben tazmin edeceğim" dedi. "Ben bu adamın beyinden paranızı alırım" dedi, cümlesi zararlarını hesap ettiler, mecmuu yediyüz kuruş etti, şimdi İsmail Ağa paraları senden alacak.

FAİK: Eyvah, şimdi bir de zarar ödeyeceğiz ha. Neyse mektubu ne yaptın?

ABDİ: Kalpakçı başıyı sordum, birisi dedi ki Kalpakçılar burası kimi arıyorsun? Terzibaşı sokağında 22 numaralı dükkânı arıyorum dedim, tarif ettiler. Doğru dükkana gittim, bir de ne göreyim, iki hanım var, hemen mektubu verdim, hanım bir mektuba baktı, bir de hiddetli hiddetli yüzüme baktı, »daha acemisin galiba, sen bu işe yeni mi başlıyorsun?» demesin mi? Ben de »Affeder-siniz bizim bey bana yeni öğretiyor “dedim. Peki, öyle ise zarar yok” dedi. “Haydi Faik Beye selâm söyle geleceğim” dedi.

FAİK: (*Telaşla Abdi’yi öperek*) Yaşa Abdiciğim, bin yaşa!

ABDİ: Bu akşam muhakkak gelecek, lâkin beyefendi hanımefendi evde nasıl yok bu, nasıl iş?

FAİK: Beis yok, zaten Şahende hanım yabancı değil. Bursa’da iken biz hep birlikte oturup iskambil oynamaz mıydık?

ABDİ: Lâkin nasıl olur beyfendi, hiç olur mu?

FAİK: Şimdi akşama kadar herşeyi hazırlayayım. Sen şu on lirayı al (*para verir*) Limon iskelesine in, biraz balık, yağ, limon, balık yumurtası, havyar, yeşil salata, tuzlu badem, şam fıstığı, kebab kestane, bira, şarap, gazoz...

ABDİ: Yorulma, meyhaneyi yüklenir gelirim.

FAİK: Al beş lira sana ayak teri. Şu bir lirayı da Sadık’la Gülfişan’a ver, onlar da bugün Kağathaneye gidecekler. Ben de gideyim bir tıraş olayım (*gider*)

ABDİ: Oh efendim bune iyi şey, sanat güç ama, kazancı yolunda (*el-deki paralara bakarak*) gel keyfim gel.

Dördüncü meclis

Abdi, Sadık, Gülfişan

SADIK: (*Sadık Gülfişanla içeri girerler*) Vay Abdi Ağa hoş geldin.

ABDİ: Hoş bulduk. Ne o çifte kumrular bu ne hal, yine ne var?

GÜLFİŞAN: Abdi Ağa, Bey bize izin verdi de Sadık ile beraber Kağathaneye gideceğiz. Sen de bize para vereceksin.

SADIK: Tamam on lira.

ABDİ: On lira mı, o kadar parayı nereden bulacağım ben?

SADIK: Arabaya, kayığa bineceğiz

ABDİ: Arabaya kayığa binmeyin, Eyüb'e gidin, boş kömür arabalarının arkasına takılın o sizi götürür. Al şu kuruşu, on paralık kabak çekirdeği, on paralık da sakız leblebisi, onar paralık da macun alırsınız, akşamı edersiniz.

GÜLFİŞAN: Oh efendim öyle şey mi olur, biz kebab, kaymak, peynirli pide, ırmik helvası yiyeceğiz.

ABDİ: Haydi uzatmayın (*para vererek*) al bakayım size yirmi kuruş, gidin de gezin.

SADIK: Oh allahısma marladık Abdi Ağa (*giderler*)

ABDİ: Oh ne alâ Kağathane'de iki yakışıklı dilber görecektim, ben bu işe hayret ediyordum, kimse kalmıyor. Hanım Boğaziçine gitti, Dilber'le Sadık Kağathaneye gittiler. Akşama da Şahende Hanım buraya geliyor. Galiba biz bu konaktan çıkıyoruz. Konağı Şahende Hanıma devrediyoruz. Adam sen de benim ne vazifem, ben uşak bir adamım, bana ne emrederlerse yapmak vazifem. Gideyim de alınacak şeyleri alayım (*Giderken perde iner*)

İKİNCİ PERDE

(*Şahne aynı kamera*)

Birinci Meclis

Abdi, sonra Naciye

ABDİ: Ey herşeyi aldım, daha gelen giden yok, Şahende Hanım da meydanda yok, (*kapı çalınır*) Kapı çalınıyor acaba kim (*gider, gelir*) Eyvah hanımefendi geldi.

NACİYE: Abdi kapı niçin geç açıldı?

ABDİ: Efendim ortalığı düzelttim de geç kaldım.

NACİYE: Beyefendi nerede?

ABDİ: Beyefendi mi, şey (*kendi*) şimdi ne demeli (*aşikâr*) efendim beyefendi Çamlıca'ya helva sohbetine davet etmişler, oraya gitti (*kendi*) bu dolmayı yutarsa iyi

NACİYE: Ya demek beyefendi bu akşam Çamlıca'da öyle mi?

ABDİ: Evet, lâkin Boğaziçine gitmediniz mi?

NACİYE: Vapuru kaçırdım gidemedim. Gülfışan, Sadık nerede?

ABDİ: Bey onlara izin vermiş, Kağathaneye gittiler.

NACİYE: Demek oluyor ki evde kimseler yok.

NACİYE: (*Kendi*) Oh ne alâ, benim de istediğim buydu (*aşikâr*)
Abdi bana bak Abdiciğim, gel sana söyleyeceğim var.

ABDİ: Buyurun efendim.

NACİYE: Şu kapıları kapa.

ABDİ: Peki (*kapar*)

NACİYE: Şu pencerelerin perdelerini indir.

ABDİ: (*Kendi*) Hayırdır inşallah (*perdeleri kapar*) Kapandı efendim.

NACİYE: Sandalyayı al da yanıma gel.

ABDİ: (*Kendi*) Oh ne alâ hanım da bize eş oluyor galiba.

NACİYE: Haydi çabuk ol Abdi, sabrım kalmadı.

ABDİ: Aman hanımcığım bu ne telâş. Beni şaşırtıyorsunuz (*sandalyayı
hanımın yanına götürür, oturur, kendi*) dün akşamki rüyam çı-
kacak galiba, hanım da bize düşüyor ha

NACİYE: Ah Abdi, bana acı, bana merhamet et

ABDİ: Vay sağlam, bize de kısmet bu ha! (*aşikâr*) Söyle hanımcığım
söyle, derdin ne ise söyle de çaresine bakalım

NACİYE: Ah Abdi seviyorum.

ABDİ: Ya ben hanım efendi, ya ben, kalbimde bir ateş var. Onu sön-
dürecek ancak sizsiniz, ben de seviyorum.

NACİYE: Sen de mi seviyorsun Yaa... Aşk-ı muhabbet ne olduğunu
sen de biliyorsun ha.

ABDİ: Ah hanımefendi, ben de insan değil miyim ? Tabii ben de de
kalb, gönül olmaz mı?

NACİYE: Ah Abdi ben çıldırasıya seviyorum.

ABDİ: Ah ben de çıldırıyorum hanımcığım.

NACİYE: Kimin için

ABDİ: Sizin için.

NACİYE: Nasıl (*kulağından tutar*)

ABDİ: Eyvah hava değişti (*aşikâr*) Ne oldu?

NACİYE: Daha ne olacak?

ABDİ: Hanımefendi herkes sevdiğinden bahsetmiyor mu, ben de sizin sayenizde yiyip içiyorum, lâzım gelse hayatımı bile mahvederim.

NACİYE: Hava değişti.

ABDİ: Barometre öyle gösteriyor da onun için.

NACİYE: Ah Abdi gevezeliği bırakalım. Burada köşe başındaki kıraathanede ben gelirken gördüm, Bursalı Şahin beyin kim olduğunu biliyorsun değil mi?

ABDİ: Evet Bursa'da görmüştüm.

NACİYE: Ha işte o, kıraathanede oturuyordu.

ABDİ: Eee...

NACİYE: Ben Kıraathanenin önünden geçerken beni gördü, ben de ona işaret ettim, arkam sıra buraya geliyordu. Gelirse hemen kapıyı aç.

ABDİ: Lâkin hanımefendi...

NACİYE: (*Okşayarak*) Ah benim şeker Abdiciğim, (*gene para vererek*) al bakayım sana kahve parası. Haydi göreyim seni..

ABDİ: Peki, peki merak etmeyin.

NACİYE: Ah benim uysal Abdiciğim, ben içerde odamdayım, geldiğinde bana haber ver (*İçeri gider*)

ABDİ: Hiç böyle iş görmedim Bey, Şahende Hanıma, Şahin de bizim Hanıma işte karı koca birbirlerine. uydular (*kapı çalınır; gider*)

İkinci meclis

Abdi-Faik

FAİK: (*Abdi ile gelerek*) Abdi nasıl geldi mi?

ABDİ: Gelmedi beyefendi.

FAİK: (*Saate bakarak*) Yarım saate kadar gelir. Lâzım olan şeyleri aldın mı?

ABDİ: Aldım efendim, herşey hazır.

FAİK: Şahende hanım geldiği vakit bana haber ver. Ben odama gidiyorum (*Hanımın odasına giderken Abdi önüne geçerek*) Beyefendi o odaya gitmeyin, bu taraftaki odaya gidiniz, hanım evde yok, belki yarın sabah hanım gelir, ortalığı altüst görür de şüphelenir.

FAİK: Aferin benim akıllı Abdiciğim (*başka odaya gider*)

ABDİ: Az daha hanımla karşılaşacaklardı. (*Kapı çalınır*) Kapı! (*gider*)

Üçüncü meclis

Abdi, Şahin, sonra Naciye

ŞAHİN: Abdi Ağa sizi taciz ettim, affedersiniz.

ABDİ: Estağfurullah, efendim, safa geldiniz.

ŞAHİN: Safa bulduk, iyisiniz inşallah.

ABDİ: Çok şükür efendim, (*kendi*) bol bol iltifat

ŞAHİN: Hanımefendi neredeler?

ABDİ: İçerde, sizin teşrif edeceğinizi söylemişlerdi, haber vereyim.
(*gider*)

NACİYE: (*Abdi ile gelerek*) Vay beyefendi safa geldiniz?

ŞAHİN: Safa bulduk iki gözüm.

NACİYE: Abdi ağa şu beş lirayı al (*para verir*) lüzum olan şeyleri al,
şuraya sofrayı hazırla, çingırağı çal biz geliriz.

ABDİ: Peki efendim siz merak etmeyin.

NACİYE: Buyurun Şahin bey, içeri gidelim (*odalarına giderler*)

ABDİ: Birinci kamara yükünü aldı (*kapı çalınır*) Kapı! (*gider*)

Dördüncü meclis

Abdi, Şahende, Faik.

ABDİ: Oh buyurun Şahende hanım (*gelirler*)

ŞAHENDE: Beyefendi yok mu?

ABDİ: Burada efendim haber vereyim. (*giderler*)

FAİK: Vay efendim hoş geldiniz.

ŞAHENDE: Sizi beklettim, affedersiniz.

FAİK: Ah bilseniz, kalbim heyecan içinde çırpınıp duruyordu. Teşri-
finizle memnun ettiniz. Abdi herşey hazır değil mi?

ABDİ: Hepsi hazır efendim.

FAİK: Buyurun efendim içeri gidelim.

ŞAHENDE: Peki efendim.

FAİK: Abdi Ağa sen şuraya sofrayı hazırla, çingırağı çal biz geliriz.

ABDİ: Başüstüne efendim

FAİK: Buyurunuz (*Hanımın odasına giderlerken Abdi önlerine geçer*)

ABDİ: Beyefendi yanlış odaya girmeyiniz

FAİK: Haklısın, peki peki bu odaya (*geldiği odaya giderler*)

ABDİ: (*Yalnız*) Oh efendim ne alâ, bizim ev çiftehaneye döndü (*kapı çalınır*) Bu da kim varan üç (*perçereden kapıya bakar*) Ooo.

Sadık'la Gülfişan. Hani ya bunlar gelmiyecekti. Belâlar mübareği (*kapıyı açar*)

Beşinci Meclis

Abdi, Sadık, Gülfişan.

(*Sadık ile Gülfişan eski kıyafetlerinde olmayıp Sadık frak, kolalı gömlek giyinmiş, yakasına çiçekler takınmış, elinde şemsiye, gözünde gözlük, Gülfişan başında envai türlü çiçekler, kazan kulpu kaşlar yanaklarına kırmızılık sürmüş, elinde mangal yelpazesi, yüzüne sallayarak gelirler*)

SADIK: (*Sarhoş olduğu halde*) Aman aman, derdim aman.

GÜLFİŞAN: Ah Abdi ah, Kağathaneden geliyoruz. Ne kadar eğlendik görsen, Kağathanede bizim kadar güzel yoktu.

ABDİ: Oh halinizden belli, en güzel siz iseniz vay öbürlerinin başına.

SADIK: Ay, ay (*nara atar*)

ABDİ: Sadık kendine gel, komşuda hasta var, bağırma.

SADIK: (*Abdi'ye*) Karnımız aç

ABDİ: Karnınız mı aç, haydi odanıza gidin, ben de sofrayı hazırlayayım. Size çingırağı çaldığım gibi gelirsiniz olmaz mı?

SADIK: Eksik olma Abdi, haydi benim dilber Gülfişancığım gidelim,

GÜLFİŞAN: Gidelim benim güzel Sadıkçığım (*kolkola sallanarak giderler*) Bana ne oldu da ben bilemem (*Şarkı söyleyerek*)

ABDİ: Sana birşey olmadı, ne oldu ise bana oldu?

FAİK: (*İçerden şarkı söyler*) Sevdim bir nev cıvan

NACİYE: (*İçerden şarkı söyler*) Ruhuma tesir etti (*Her iki taraftan şarkı sesleri başlar*)

ABDİ: Oh efendim, yaşa, kına gecesi başladı (*İçerden Sadık'la Gülfişan'ın şarkı sesleri*) Kara tavuk tepeli, kulakları küpeli.

ABDİ: Bu kokmuşlara ne oluyor acaba? Eee şimdi ne olacak? Bu ne acayip hal. Bunları yapmış oldukları rezaletin cezasını vermek zamanı geldi. Evet, evli olan erkekler karılarının üstüne, bir evin içinde, diğerlerinin karılarıyla ayrı ayrı odalarda eğlenecekler, hizmetçiler de kendi odalarında zevk edecekler, (*masayı ortaya getirerek*) Ben de şu masanın üzerinde şu çingırakla bu edeb-sizliğe bir nihayet vereceğim. (*Çingırağı sallar*)

Altıncı meclis

Abdi-Cümlesi

(*Herkes olduğu yerden gelir. Manzarayı görünce*) Aaahh!..

ABDİ: Ne, niçin taaccüb ediyorsunuz? Meşhur misâldir: Çalma kapıyı çalarlar kapını

CÜMLESİ: Evet, çalma kapıyı çalarlar kapını!..

PERDE İNER.